

Pilsētas un klimata pārmaiņas

Klimata pārmaiņas ir globāla parādība, kas būtiski ietekmē pilsētas dzīvi. Globālās gaisa temperatūras paaugstināšanās izraisa jūras līmeņa celšanos, palielina ekstrēmu laikapstākļu - kā plūdi, sausums un vētras - biežumu un tropisko slimību izplatību. Tas viss būtiski ietekmē pilsētu pamatpakalpojumus, infrastruktūru, dzīvojamās ēkas, cilvēku iztikas līdzekļus un veselību. Tai pat laikā pilsētas ir viens no galvenajiem klimata pārmaiņu izraisītājiem kā būtiski siltumnīcas gāzu emitētāji. Pilsētas rada 75% globālo CO₂ emisiju. To lielākā daļa tiek radītas transporta un ēku sektoros.

Tādēļ ir ļoti svarīgi, lai pilsētas būtu klimata pārmaiņu risinājuma neatņemama sastāvdaļa. Daudzas pilsētas jau izmanto atjaunojamās enerģijas avotus, tīrākas ražošanas tehnoloģijas un ievieš noteikumus vai stimulus rūpniecisko izmešu ierobežošanai. Tādējādi samazinās arī vietējais piesārņojums no rūpnīcām un transporta, uzlabojot gaisa kvalitāti pilsētā un iedzīvotāju veselību.

Avots - Apvienoto Nāciju Vides programma

<https://www.unenvironment.org/explore-topics/resource-efficiency/what-we-do/cities/cities-and-climate-change>

Eiropas Savienības direktīvu prasības

Līdz 2024. gada beigām dalībvalstīm ir jāpanāk, ka atkritumu poligonos apglabātajos atkritumos bioloģiski noārdāmo un bioloģisko atkritumu īpatsvars nepārsniedz 40% no kopējā atkritumu daudzuma, bet līdz 2030. gadam 30%.

2030. gadā sadzīves atkritumu poligonos drīkstēs apglabāt tikai 10% no radītajiem sadzīves atkritumiem, pārējie jāpārstrādā.

Avots - VARAM, 2017.

http://www.varam.gov.lv/lat/publ/seminari/seminari_vides_aizsardzibas_joma/?doc=25595

Pilsētu gaisa piesārņojums

Pilsētu gaisa piesārņojums ir viena no būtiskākajām vides problēmām pasaulē. Tieši gaisa piesārņojuma dēļ ik gadu pasaulē mirst ap 7 miljoniem cilvēku. Gaisa piesārņojuma sekas ir nopietnas – viena trešdaļa insulta gadījumu, plaušu vēzis un sirds slimības ir tieši gaisa piesārņojuma izraisītas.

Avots - World Health Organization

<https://www.who.int/air-pollution/news-and-events/how-air-pollution-is-destroying-our-health>

Pilsētām jārikojas

Aktieris Leonardo DiCaprio uzskata, ka tieši lielajām pilsētām ir jābūt tām, kas rīkojas klimata pārmaiņu mazināšanas jomā, piemēram, pilnībā pārejot uz atjaunojamās enerģijas izmantošanu. Viņš arī minēja, ka daudzas lielās pilsētas jau to arī dara, tā kalpojot par paraugu citām.

Avots - CLAD news, 2016.

http://www.cladglobal.com/CLADnews/architecture_design/Leonardo-DiCaprio-urges-cities-to-become-models-for-global-sustainability/323534?source=editorspick

Pilsētas un atkritumi

Pilsētās mūsdienās dzīvo vairāk kā puse pasaules iedzīvotāju un šis skaits ik gadu turpina pieaugt. Tāpēc pilsētu atstātā ietekme uz vidi ir ļoti būtiska – pilsētas patērē ap 75% no visiem izmantotajiem resursiem un ir atbildīgas par 50% no visa saražoto atkritumu daudzuma. Visa atkritumu apsaimniekošanas un savākšanas sistēma ir arī dārga un var sastādīt pat 50% no pilsētas budžeta, un šīs izmaksas turpina pieaugt.

Avots – Ellen MacArthur Foundation, 2017.

https://www.ellenmacarthurfoundation.org/assets/downloads/publications/Cities-in-the-CE_An-Initial-Exploration.pdf

Pilsētu problēmas

Intensīva urbanizācija var novest pie nabadzības palielināšanās, jo pašvaldībām ir arvien grūtāk nodrošināt tās iedzīvotājus ar dažādiem pakalpojumiem.

Pilsētu izplešanās un attīstība var radīt papildus apdraudējumu, piemēram, plūdus pēc spēcīgām lietuseņiem.

Piesārņojums un fiziski šķēršļi saknēm ir par iemeslu koku iznīkšanai pilsētvidē.

Liels daudzums nesavāktu atkritumu rada dažādus riskus veselībai.

Avots – National Geographic

<https://www.nationalgeographic.com/environment/habitats/urban-threats/>

Urbanizācija

Šobrīd vairāk kā puse pasaules iedzīvotāju dzīvo pilsētās. Šis skaitlis turpina augt un tiek lēsts, ka 2050. gadā pasaulē pilsētās dzīvojošo iedzīvotāju skaits būs gandrīz dubultojies – no 3,5 miljardiem pieaudzis līdz 6,7. Tieši pilsētas iedzīvotāju lielais pieprasījums pēc dažādām precēm un pakalpojumiem rada lielu spiedienu uz ūdeni, augsni un klimatu.

Avots – Pasaules Dabas fonds.

http://wwf.panda.org/our_work/projects/one_planet_cities/

Atkritumu apsaimniekošanas nozīme

Visā pasaulē strauji pieaugot pilsētu iedzīvotāju skaitam, cieto atkritumu apsaimniekošana ir galvenais izaicinājums, ar ko saskaras visas pilsētas. Cieto atkritumu droša savākšana un sekojoša apsaimniekošana ir viens no svarīgākajiem pilsētas vides pakalpojumiem. Nesavākti cietie atkritumi aizsprosto lietus ūdens notekas un izraisa plūdus un tiem sekojošu ūdens pārnēsātu slimību izplatīšanos. Pasaulē uzmanība arvien vairāk tiek pievērsta nevis vienkāršai atkritumu savākšanai pirms tie rada apdraudējumu veselībai, bet gan radošai ietekmes uz vidi samazināšanai. Turīgākās valstis uzmanību pievērš citiem aspektiem, taču daudzas pilsētas nabadzīgās un vidēji turīgās valstīs joprojām strādā pie atklātu atkritumu izgāztuvju skaita pakāpeniskas samazināšanas un kontrolētas atbrīvošanās nostiprināšanas.

Pašvaldībām būtu jātērē 20-50 procenti no tām pieejamā ikgadējā budžeta cieto atkritumu apsaimniekošanai.

- Daudzām pilsētām attīstības un pārejas perioda valstīs cieto atkritumu apsaimniekošana ir nozīmīgs izaicinājums.
- Pieaugot labklājībai (par ko liecina IKP), pieaug arī uz katru iedzīvotāju saražotais atkritumu daudzums.
- Dati liecina, ka pašvaldības cieto atkritumu apsaimniekošana un notekūdeņi šobrīd veido aptuveni 3 procentus no cilvēka radītajiem siltumnīcas gāzu izmešiem, no tā apmēram puse ir no izgāztuvēm nākošais metāns.

Avots – ANO.

<https://unhabitat.org/un-habitat-for-the-sustainable-development-goals/11-6-environmental-impact-of-cities/>

Pilsētu ietekme uz vidi

Lielākā daļa Pasaules iedzīvotāju šobrīd dzīvo pilsētās un līdz 2050. gadam šis skaitlis jau pārsniegs 70% no visiem iedzīvotājiem. Pilsētu nozīmīgums pieaug arī tāpēc, ka palielinās pilsētu kā ekonomisko centru svarīgums. Pilsētas ir īpaši nozīmīgas arī tāpēc, ka to iedzīvotāji ir atbildīgi par lielāko daļu pasaules patēriņa, ražošanas un piesārņojuma. Tāpēc ir īpaši efektīvi dažādas iniciatīvas un pasākumus ieviest tieši ar pilsētu starpniecību. Pilsētu nozīmīgums palielinās arī tāpēc, ka ir novērojama lēna rīcība starptautiskā un nacionālā līmenī un tieši caur pilsētām iespējams vieglāk sasniegt iedzīvotājus un ietekmēt to rīcību.

Avots - Ilgtspējīgas pilsētu transformācijas veicināšana, Lundas universitāte, 2013. gads

Līdzfinansē
Eiropas Savienības programma
"Erasmus+"

Gaisa piesārņojums pilsētās

Gaisa piesārņojums ir nopietns veselības apdraudējums. 2012. gadā gaisa piesārņojums pilsētās un lauku apvidos izraisījis apmēram 3,7 miljonus priekšlaicīgas nāves gadījumu. PVO pilsētas gaisa kvalitātes pētījums 91 valstī atklāj, ka arvien vairāk pilsētu visā pasaulē novēro gaisa kvalitāti ārtelpās, liecinot, ka gaisa piesārņojums arvien plašāk tiek atzīts par apdraudējumu veselībai. Vairākumā pilsētu, kur ir pietiekami daudz datu, lai salīdzinātu situāciju pa gadiem, gaisa piesārņojums kļūst arvien lielāka problēma. Bet dažas pilsētas uzrāda ievērojamus uzlabojumus, pierādot, ka gaisa kvalitāti var uzlabot, īstenojot noteiktu politiku.

Politisks un finansiāls atbalsts mazāk piesārņojošam transportam, ēku, energoapgādes un ražošanas energoefektivitātei un labāka pašvaldības atkritumu apsaimniekošana var samazināt pilsētas ārtelpu gaisa piesārņojumu. Samazinot gaisa piesārņojumu valstīs var samazināt triekas, sirds slimību, plaušu vēža un hronisku un akūtu elpceļu slimību, ieskaitot astmu, radīto slogu.

1600 pasaules pilsētas ziņo par gaisa piesārņojumu

- Apmēram puse iedzīvotāju šajās pilsētās ir pakļauti gaisa piesārņojumam, kas vismaz 2,5 reizes pārsniedz PVO rekomendētos līmeņus, un paaugstinātam nopietnu ilgtermiņa veselības problēmu riskam.
- Cieto daļiņu piesārņojums ietekmē cilvēkus visā pasaulē, bet nabadzīgās un vidēji turīgās valstīs piedzīvo proporcionāli daudz lielāku gaisa piesārņojuma slogu, kur tas rada 88% priekšlaicīgas nāves gadījumu.

Avots – ANO

<https://unhabitat.org/un-habitat-for-the-sustainable-development-goals/11-6-environmental-impact-of-cities/>

Līdzfinansē
Eiropas Savienības programma
"Erasmus+"

Bioloģiskā daudzveidība pilsētā

Bioloģiskā daudzveidība pilsētas zonā mēdz būt lielāka kā ārpus tās.

Pilsētas mežu teritorijām var būt liela loma bišu daudzveidībā. Bitēm, kas dzīvo pilsētās un to apkārtnē ir daudzveidīgāka un bagātāka ēdienkarte nekā tam bitēm, kas dzīvo ārpus pilsētām, lielu intensīvi apsaimniekotu lauksaimniecības platību tuvumā. Pilsētas mežiem ir arī svarīga loma migrējošo putnu barības un atpūtas nodrošināšanā, kur būtiska nozīme ir pat pavisam nelielām zaļām teritorijām ar kokiem.

Daudzi vidēja izmēra gaļēdāji, piemēram, rudā lapsa, koijots, āpsis un jenots tieši dzīvo pilsētās un to tuvumā sasniedz lielāku populācijas blīvumu.

Pilsētas visbiežāk attīstās vietās, kur ir lielākā bioloģiskā daudzveidība.

Avots - Konvencija par bioloģisko daudzveidību, Stokholmas izturēspējas centrs, Stokholmas universitāte.

<https://www.cbd.int/authorities/doc/100FactsAboutUrbanNature1.pdf>

Vēl viens ievērojams gaisa piesārņojuma avots pilsētvidē ir iekšdedzes dzinēja darbinātais autotransports. ES autotransporta izmešus regulē divas direktīvas, kas attiecas un vieglajām un kravas automašīnām (70/220/EEC) un uz lieljaudas transportlīdzekļiem (88/77/EEC), ar virkni grozījumu, kas pastiprina izmešu standartus. Svarīga ir arī Degvielas kvalitātes direktīva (2009/30/EC), kuras mērķis ir samazināt degvielas radīta piesārņojuma izmešus, nosakot minimālos kvalitātes standartus. Direktīva atsaucas arī uz klimata pārmaiņām, prasot līdz 2020 gadam samazināt satiksmes radītās siltumnīcas gāzu emisijas par vismaz 6%.

Avots – <http://ec.europa.eu/environment/europeangreencapital/wp-content/uploads/2011/08/Making-our-cities-attractive-and-sustainable.pdf>

Pilsētu ietekme uz vidi

Visā pasaulē novērojama iedzīvotāju koncentrēšanās pilsētās. Tiek prognozēts, ka 2050. gadā 80 procenti no aplēstajiem deviņiem miljardiem iedzīvotāju dzīvos pilsētu teritorijās. Daudzas mūsu pilsētas cīnās ar sociālajām un vides problēmām, ko izraisa tādi negatīvi faktori kā pārblīvība, nabadzība, piesārņojums un satiksme.

Iedzīvotāju koncentrēšanās pilsētās turpināsies. Visā pasaulē pilsētas aizņem tikai 2 % no zemeslodes virsmas, taču tajās dzīvo puse no pasaules iedzīvotājiem⁽²⁰⁾. Eiropā 75 % cilvēku dzīvo pilsētās. Līdz 2020. gadam šis cipars, visticamāk, sasniegs 80 %. Eiropas pilsētu daļa mūsu enerģijas patēriņā pašlaik veido 69 %, un līdz ar to tās ir atbildīgas par lielāko daļu no siltumnīcefekta gāzu emisijām. Pilsētu ietekme uz vidi ir plaša un sniedzas tālu, jo tām, lai apmierinātu pieprasījumu pēc enerģijas un resursiem un apglabātu atkritumus, nākas būt atkarīgām no citiem reģioniem. Kādā pētījumā par Londonu⁽²¹⁾ ir aplēsts, ka Londonas radītais ekoloģiskās pēdas nospiedums 300 reizes pārsniedz tās ģeogrāfisko teritoriju un ir gandrīz divreiz lielāks par visas Apvienotās Karalistes teritoriju. Pilsētu radītais piesārņojums bieži vien ietekmē arī teritorijas ārpus pilsētām.

Klimata pārmaiņas rada jaunus draudus pilsētu dzīvei. Klimata pārmaiņu rezultātā dažas pilsētas saskarsies ar ievērojamām grūtībām. Tas varētu saasināt sociālo nevienlīdzību: nabadzīgie bieži ir pakļauti lielākam riskam, un tiem nav nepieciešamo resursu, lai pielāgotos. Klimata pārmaiņas ietekmēs arī pilsētu vidi, piemēram, gaisa un ūdens kvalitāti.

Avots – <https://www.eea.europa.eu/lv/articles/pilsetvide-2013-no-pilsettelpas-uz-pilsetas-ekosistemam>

Urbanizācijas temps

Prognozes par Pasaules iedzīvotāju populāciju liecina, ka līdz 2050. gadam iedzīvotāju skaits uz Zemes turpinās pieaugt un sasniegs 9 miljardus, no kuriem trīs ceturtdaļas dzīvos pilsētās. Un pēc tam tas apstāsies! Šis viss ir par ātrumu un mērogu, kas ir iepriekš nepieredzēts cilvēces vēsturē. Un mums ir atlikusi viena paaudze, lai tas izdotos!

Avots – Gregory Hodkinson, CE100 Annual Summit, 2016.

Cieto atkritumu savākšana

Šādu atkritumu apsaimniekošana un atbrīvošanās no tiem ir nozīmīgs izaicinājums mūsu pilsētām. Atkritumu ietvara direktīva (2008/98/EC) nosaka atkritumu apsaimniekošanas pamatkonceptus un principus visā ES, kā «piesārņotājs maksā» principu un atkritumu hierarhiju. Atkritumu hierarhija nosaka atkritumu apsaimniekošanas prioritāšu secību, sākot ar atkritumu rašanās novēršanu, kam seko atkārtota izmantošana, pārstrāde, citas atgūšanas formas, kā enerģijas ieguve no atkritumiem, un uzlabota atbrīvošanās un uzraudzība. Atkritumi jāapsaimnieko tā, lai tie neapdraud cilvēku veselību, nekaitē videi, radot gaisa, ūdens, augsnes piesārņojumu, kaitējumu augiem vai dzīvniekiem, neradītu traucējumus ar smakām vai trokšņiem, un nerada negatīvu ietekmi īpaši aizsargājamām teritorijām.

Avots –<http://ec.europa.eu/environment/europeangreencapital/wp-content/uploads/2011/08/Making-our-cities-attractive-and-sustainable.pdf>

Mopēdi un velosipēdi

Es kā Amsterdamas iedzīvotāja esmu ļoti priecīga par pilsētas videi draudzīgām darbībām, piemēram, par labi attīstīto veloinfrastruktūru, taču arī šeit vēl joprojām ir sastopamas problēmas. Tā kā pārvietoties pa veloceliņiem drīkst arī mopēdi, tad šī, manuprāt, ir liela problēma, jo pilsētā ir ap 25 tūkstoši mopēdu, un daudzi no tiem atzīst, ka brauc pa veloceliņiem krietni pārsniedzot atļauto ātrumu, kā arī bieži ir novērojams, ka tie manevrē starp velosipēdiem ar ļoti mazu distanci. Mani kā velosipēdisti šis uztrauc, jo, manuprāt, tas apdraud manu drošību.

Avots - Dženifera Lenharta, 2014. gads.

<https://www.theguardian.com/cities/video/2014/aug/01/guardian-cities-amsterdam>

Rīgas pašreizējā stāvokļa novērtējums

Rīgā skaitliski lielāko stacionāro gaisa piesārņotāju daļu veido siltumenerģijas ražošanas iekārtas: gan divas lielās modernizētās valsts koģenerācijas stacijas – Rīgas TEC–1 un Rīgas TEC–2, gan AS „Rīgas siltums” lokālās siltumcentrāles un automatizētās katlumājas. Nozīmīgākais gaisa piesārņotājs Rīgā ir mobilie gaisa piesārņojuma avoti – autotransports, jo īpaši viegie automobiļi. Kopējais piesārņojošo vielu daudzums, ko emitē autotransports, ir ievērojami lielāks nekā stacionāro piesārņotāju radītais piesārņojums.

Rīgas pilsētas virszemes un pazemes ūdens kvalitāte kopumā raksturojama kā laba ar atsevišķiem izņēmumiem. Lai arī šobrīd Daugavas baseina apgabala teritorija ir labi nodrošināta ar dzeramo pazemes ūdeni, tomēr Rīgas tuvumā ir problēmas ar tā kvantitāti. Iemesls ir ūdens lietotāju koncentrācija nelielā teritorijā – Rīgas ūdensapgādes centralizētās ūdensgūtnes, Jūrmalas, Olaines, Jelgavas u.c. pilsētu tuvums, kur ir liels iedzīvotāju blīvums un pazemes ūdeņu resursu dabiskā atjaunošanās nespēj kompensēt koncentrēto patēriņu.

Lielāko daļu no atkritumiem pilsētā veido sadzīves atkritumi, kas ir mājsaimniecībā radītie atkritumi un citi atkritumi, kuri pēc sava raksturojuma un īpašībām pielīdzināmi mājsaimniecības atkritumiem. Vidējais saražotais atkritumu daudzums uz vienu iedzīvotāju Rīgas pilsētā gada laikā ir 310 kg. 2012.gadā pilsētā tika radītas 225062 tonnas sadzīves atkritumu un 14257 tonnas bīstamo atkritumu - aptuveni 6% no kopējā atkritumu daudzuma.

Daļa pilsētā radīto sadzīves atkritumu tiek vākta šķīrotā veidā: papīrs/kartons, PET pudeles un plastmasa, kā arī stikls. Iespējas šķirot atkritumus savā dzīvesvietā ir atšķirīgas, un vidēji 30,2% no Rīgas iedzīvotājiem 100 m rādiusā no dzīvesvietas ir pieeja dalīto atkritumu šķirošanas punktiem. Šķīroto atkritumu daudzums nepārsniedz 10% no kopējiem Rīgā savāktajiem sadzīves atkritumiem. Jāatzīmē, ka ES pēdējo trīs gadu vidējais rādītājs sadzīves atkritumu pārstrādē ir ap 40% no kopējā sadzīvē radīto atkritumu daudzuma.

Avots – http://www.rdpad.lv/wp-content/uploads/2014/11/Rigas_Pasreizejas_situacijas_raksturojums.pdf

Atkritumu apsaimniekošana Rīgā 2017. gadā

2017.gadā Rīgā tika radītas vairāk kā 250569 tonnas sadzīves atkritumu un 8256 tonnas bīstamo atkritumu, kas sastāda aptuveni 3% no kopējā atkritumu daudzuma.

Tika savāktas 2947 t papīra un kartona iepakojuma, gandrīz 231 t plastmasas iepakojuma un 1431 t stikla iepakojuma.

Autors: Latvijas Vides, ģeoloģijas un meteoroloģijas centrs.

Valsts statistiskā pārskata "Nr.3 – Atkritumi. Pārskats par atkritumiem" kopsavilkums par 2017.g.

Avots – https://www.meteo.lv/fs/CKFinderJava/userfiles/files/3-A%20parskats_2017.pdf

Klimata pārmaiņas rodas pilsētā

Lielbritānijas padome visā pasaulē uzsākusi kampaņu “ZeroCarbonCity”, kas akcentē klimata pārmaiņu saistību ar pilsētvidi, lai pievērstu sabiedrības uzmanību praktiskiem pasākumiem, ko vajadzētu īstenot piesārņojuma samazināšanai pilsētās, jo tieši metropoles visvairāk ietekmē klimata pārmaiņas. Nākamā sliktā ziņa ir tā, ka tieši pilsētas un pilsētnieki jau tagad visvairāk cieš no kaitīgajiem izmešiem. Ja nemainīsim ieradumus, pilsētas arvien vairāk skars gaisa un ūdens piesārņojums, plūdi un slimību izplatība. Tāpēc galvenās ar klimata pārmaiņām saistītās problēmas jāsāk risināt tieši ar šīm bieži apdzīvotajām vietām.

http://www.videsvestis.lv/klimata_parmainas-pilseta/

Eiropas Vides aģentūra: Gaisa piesārņojums Eiropā ik gadu nogalina 400 tūkstošus cilvēku

Pārāk piesārņotu gaisu ik dienu elpo deviņi no desmit eiropiešiem, kas dzīvo pilsētās, tā liecina jaunākais Eiropas Vides aģentūras (EVA) ziņojums, kurā apkopoti dati par gandrīz 400 Eiropas pilsētām. Secinājumi ir skarbi – gaisa piesārņojums vainojams 400 tūkstošos priekšlaicīgas nāves gadījumos ik gadu un nodara vairākus miljardus eiro lielus zaudējumus. Lai gan Latvijas situācija uz kopējā Eiropas fona nav no sliktākajām, problēmas ar gaisa kvalitāti saglabājas arī Rīgā.

Lai gan gaisa kvalitāte Eiropas lielajās pilsētās ievērojami atšķiras, kopējā aina joprojām nav iepriecinoša – gandrīz visi lielpilsētu iedzīvotāji spiesti elpot gaisu, kurā kāda no piesārņojošajām vielām pārsniedz Pasaules Veselības organizācijas pieļauto līmeni.

Avots – <https://www.lsm.lv/raksts/dzive--stils/veseliba/eiropas-vides-agentura-gaisa-piesarnojums-eiropa-ik-gadu-nogalina-400-tukstosus-cilveku.a108006/>

Līdzfinansē
Eiropas Savienības programma
“Erasmus+”

Ļaut dabai ienākt pilsētā

Pilsētnieciskā dzīvesveida izplatība pasaulē ir nenovēršama parādība, kas nes sev līdzi ne tikai sociāli ekonomiskās un teritoriāli telpiskās pārmaiņas, bet aktualizē arī nozīmīgas vides problēmas, tostarp ogļskābās gāzes koncentrācijas pieauguma tendenci, kas savukārt sekmē siltumnīcefekta radītās vides problēmas. Pasaules klimata pārmaiņas un ar tām saistītie plūdi, viesuļvētras, ilgstošs sausums, mežu ugunsgrēki un citas kataklizmas vistiešāk raksturo ilgtermiņa urbanizācijas procesu.

Viens no galvenajiem siltumnīcefektu izraisīto gāzu izmešu avotiem ir urbanizācijas procesa rezultātā mainītais zemes izmantošanas veids un zemes seguma maiņa, kas būtiski ietekmē ūdens un vielu dabisko apriti pilsētas ekosistēmās. Pilsētu zaļo zonu pilnveidošana un saprātīga apsaimniekošana, kā arī jaunu zaļo teritoriju radīšana ir veids, kā padarīt pilsētu „piemērotu dzīvošanai” un ļaut izveidot ilgtspējīgu pilsētvidi mūsu un nākamajām paaudzēm.

Avots – <http://www.ezeruzeme.lv/lv/laut-dabai-ienakt-pilseta/>

Pilsētas laboratorija

Pilsēta piedāvā mums neskaitāmas iespējas un sociālo, ekonomisko un apkārtējās vides daudzveidību – teātrus, kino un skeitparkus, teritoriju skolām, ielām un ostām, skvērus, parkus un jūrmalu. Tomēr lai nodrošinātu mūsu ikdienas vajadzības, vēlmes un pilsētas funkcionēšanu, pilsētas kļuvušas par lielākajām dabas resursu un enerģijas patērētājām, kā arī atkritumu radītājām. Līdz ar to pilsētas aizvien vairāk ietekmē klimata pārmaiņas. Jūras līmeņa celšanās, pieaugošs nokrišņu daudzums, iekšzemes applūšana, biežākas un stiprākas vētras, kā arī ārkārtīga karstuma vai aukstuma periodi ir tikai daži no dabas apstākļiem ar ko arvien vairāk sastapsies pilsētu iedzīvotāji. Tāpat šie faktori negatīvi ietekmēs pilsētu infrastruktūru un apgrūtinās pieeju galvenajiem komunālajiem pakalpojumiem, kā arī kopumā pasliktinās dzīves kvalitāti pilsētu teritorijās.

Avots – <http://www.homoecos.lv/istenotie-projekti/pilsetas-laboratorija/>

Ekoloģiskā pēda

Mūsdienu pilsētas ietekmē ne tikai savu tiešo apkārtni. Modernas metropoles izmēri, ritms un savienojumi rada globālu ietekmi. Ekoloģiskā pēda ir viens mērījums, kas novērtē šos efektus. Pilsētas ekoloģisko pēdu nosaka zemes platība, kas nepieciešama tās pašreizējās aktivitātes uzturēšanai un atbrīvošanos no atkritumiem. Tādām pilsētām kā Ņujorka un Tokija ekoloģiskā pēda ir simtiem reižu lielāka nekā to fiziskā platība, un saistīta arī ar tādām problēmām kā skābais lietus, ozona slāņa sarūkšana un globālā sasilšana.

Autors: Ksenija

Graduated in Geography with a major in Environmental Protection. In love with sustainability, ecology, geology and nature.

Avots – <https://owlcation.com/stem/Environmental-problems-of-modern-cities>

Pārcelšanās uz lielpilsētu nāk par labu videi

Dzīve pilsētā nāk par labu videi. «Desmit minūšu pilsēta» varētu būt dzīves pilsētā nākotne.

Pekina ir viena no pasaules visblīvāk apdzīvotajām pilsētām, un tai nopietnas problēmas sagādā gaisa piesārņojums. Vai dzīvot pilsētā vienmēr ir labāk videi?

«Jā. Ikvienam nepieciešama dzīvesvieta un transports uz darba vietu. Dzīvojot kompaktāk, tam nepieciešams mazāk enerģijas. Ja visi Pekinas iedzīvotāji dzīvotu individuālās mājās ar atsevišķu dārzu, situācija būtu daudz sliktāka un pilsēta aizņemtu daudz lielāku platību nekā šobrīd. Piesārņojums būtu mazāk uzkrītošs, bet tā būtu vairāk.»

Ir grūti iedomāties, ka dzīve mazā Norvēģijas ciematā kaitē videi vairāk nekā dzīve Hamburgā vai Budapeštā. Vai dzīve laukos kaitē videi?

«Ja tu dzīvo ciematā, tev ir ekoloģiskais dārzs un darba vieta atrodas tuvu dzīvesvietai, tu videi nekaitē. Videi kaitē dzīve lielā mājā ar lielu enerģijas patēriņu un lielu dārzu un tāls ceļš līdz darbam.»

Autors: Hovards Horštats

<https://www.uib.no/en/news/93714/moving-large-cities-good-environment>

Līdzfinansē
Eiropas Savienības programma
"Erasmus+"

Urbanizācija un vides problēmas

Cilvēka un neskartās dabas konflikts

Tā kā apbūve sadala dzīvotnes (fragmentācija) un atņem dzīves vidi savvaļas sugām, palielinās cilvēka un neskartās dabas konflikts. Savvaļas dabu nogalina automašīnas, putni un kukaiņi iet bojā automašīnu vējstiklos un namu logos, reizēm savvaļas dzīvnieki ierodas cilvēku īpašumos pēc barības un citiem izdzīvošanai nepieciešamiem resursiem. Reizēm savvaļas dzīvnieki tiek nogalināti, jo uzbrūk cilvēka mājdzīvniekiem un mājlopiem. Bēdīgi, ka tikai dažas īpaši izturīgas sugas var pielāgoties un izdzīvot pilsētvidē pastāvīgā cilvēka tuvumā.

Savvaļas dzīvnieki un mājdzīvnieki

Kamēr vien cilvēki ir dzīvojuši, tie allaž ir turējuši dzīvniekus – vai nu kā kompanjonus, vai kā palīgus dažādiem darbiem. Dzīvnieku turēšana pilsētās bieži noved pie tā, ka mājas mīluļi tiek pamesti un kļūst mežonīgi, medījot savvaļas dzīvniekus un konkurējot ar tiem par barību.

Pazūd saikne ar dabu

Tā kā arvien vairāk cilvēku dzīvo pilsētās, daudzi no viņiem ir zaudējuši saikni ar zemi, no kuras viņi ir atkarīgi, un izpratni par to, kā daba īstenībā darbojas.

Autors: [Greentumble](https://greentumble.com/environmental-problems-of-urbanization/)

<https://greentumble.com/environmental-problems-of-urbanization/>

